

*Колупаєв Юрій Борисович,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування;*

*Штельмах Ілона Олександрівна,
магістрант, спеціальність
«Фінанси, банківська справа та страхування»;
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

РОЛЬ ФОНДОВОГО РИНКУ У ФОРМУВАННІ СПРИЯТЛИВОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ

Світова практика свідчить, що фондовий ринок є одним із найпотужніших сегментів інвестиційного ринку в розвинених країнах, за допомогою якого стимулюються великі інвестиційні ресурси і досягається максимально можлива мобільність інвестицій. Через фондовий ринок реалізується інвестиційний процес, в якому капітал спрямовується в найефективніші сфери народного господарства й перерозподіляється на користь більш життєздатних ринкових структур, що сприяє підвищенню ефективності окремих галузей та економіки країни в цілому.

Головним завданням, яке повинен виконувати фондовий ринок, є, насамперед, забезпечення умов для залучення інвестицій і їх можливого перерозподілу. Для реалізації зазначених цілей необхідна наявність таких основних передумов [1]:

1. Забезпечення вільного переміщення капіталів і створення необхідних для цього умов, що відповідає законодавчій базі.
2. Забезпечення ліквідності цінних паперів, що досягається за рахунок великої кількості продавців, покупців і цінової політики.
3. Наявність торговельних систем, що забезпечують контакти продавців і покупців.
4. Інформаційна прозорість ринку.
5. Зниження ризиків інвестицій, можливість прогнозувати і контролювати ризики.

Основними конкурентними перевагами, якими володіє сьогодні український фондовий ринок як об'єкт інвестування світового капіталу, є [2, с. 53]:

- велика прибутковість;
- значний диверсифікаційний потенціал;
- можливість зниження ризику загального інвестиційного портфеля інвестора зі світового ринку за рахунок включення до нього українських цінних паперів без зменшення його загальної прибутковості.

Однак, урахувавши показники світового фондового ринку, фондовий ринок України характеризується низькою ринковою капіталізацією. Такий стан не заохочує вітчизняних та іноземних інвесторів до вкладення коштів у цінні папери українських емітентів. В Україні мінімальне значення капіталізації економіки має складати близько 3 млн дол. США, а реально сягає кілька десятків млрд дол.

США. Крім того, основними конкурентними недоліками українського фондового ринку як об'єкта інвестування світового капіталу є [2, с. 53]:

- 1) надмірні політичні ризики такого інвестування;
- 2) великий кредитний ризик (ризик неплатоспроможності) значної кількості вітчизняних емітентів;
- 3) низька ліквідність українських цінних паперів, яка, в основному, спричинена невиконанням фондовим ринком функцій ціноутворення.

Також через неефективність вітчизняного фондового ринку у закордонних інвесторів виникають операційні ризики. Саме тому вкрай необхідно, щоб ринок якнайшвидше став:

- ефективним інструментом концентрації та швидкого перепливу капіталу у найпривабливіші для інвестицій сфери;
- чутливим індикатором ситуацій на фінансовому ринку країни;
- надійним механізмом захисту та примноження заощаджень громадян, забезпечення прав інвесторів і збереження їхніх капіталів.

Одним із джерел капіталу на фондовому ринку є грошові заощадження домогосподарств. Ефективність інвестиційної діяльності в країні значною мірою залежить від стану фінансового ринку як посередника між заощадженнями населення й інвестиційною діяльністю [3, с. 216]. Слід зазначити, що нині в Україні динаміка грошових вкладень населення в цінні папери є негативною, а це не дає можливості формувати інвестиційну базу за рахунок власних, національних джерел на фондовому ринку.

Також одним із важливих джерел залучення коштів на фондовому ринку є емісія боргових цінних паперів, зокрема облігацій. Основна перевага корпоративних облігацій полягає в тому, що вони є більш ринковим інструментом, ніж банківські кредити. У розвинених країнах світу сукупна вартість (капіталізація) корпоративних облігацій в обігу становить, як правило, 20-65% від загального обсягу капіталізації фондового ринку, що свідчить про важливу роль облігацій як джерела фінансування інвестицій. В Україні динаміка випуску облігацій не є однозначною і постійно коливається.

Випуск акцій підприємством і їх вдале розміщення також може сприяти швидкій мобілізації коштів для інвестування. Проте емісію акцій можуть здійснювати лише підприємства, які акціонуються або вже є акціонерними, причому відкритого типу. Отже, наразі практична роль акцій, які емітують акціонерні компанії, у фінансуванні інвестицій в Україну ще незначна.

Важливим компонентом інвестиційного процесу є рейтинги: наявність рейтингу збільшує ліквідність конкретних фінансових інструментів, підвищує імідж емітентів та зменшує вартість залучених ресурсів [4].

Стан фондового ринку незважаючи на позитивні тенденції розвитку, не відповідає тій ролі, яку має відігравати у створенні сприятливого інвестиційного клімату. Тому перед фондовим ринком необхідно поставити нові завдання, зорієнтовані на вирішення проблем забезпечення економіки інвестиційними ресурсами, які мають переваги перед іншими видами інвестування. Така ситуація має спонукати до кардинальних змін на вітчизняному фондовому ринку, передусім щодо вдосконалення законодавчої

бази, регулятивної політики, структурних реформ. Це, своєю чергою, потребує уваги і значного фінансування з боку як держави, так і самих учасників ринку.

Список використаних джерел

1. Татарин Н. Б. Регулювання розвитку фондового ринку в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». Львів, 2007. 20 с.

2. Чемодуров О. М. Конкурентні переваги українського фондового ринку на світовому ринку // Вісник інституту економіки та прогнозування. 2007. № 1.

3. Олейніков О. О. Удосконалення системи рейтингової оцінки стану фондового ринку із врахуванням глобалізації торгівлі цінними паперами. URL: <http://www.inventure.com.ua/>

4. Івахненко І. С. Фінансування інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів // Актуальні проблеми економіки. 2010. № 4 (106).

Корнієнко Віталій Анатолійович,

магістрант,

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»;

Науковий керівник:

Артем'єва Інга Олександрівна,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Національна академія статистики, обліку та аудиту

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА НБУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ

Грошово-кредитна політика є одним з найважливіших елементів економічної безпеки держави: її неефективність призводить до значних економічних збитків. Грошово-кредитною політикою кожної країни визначаються такі параметри грошово-кредитної системи: грошова маса, рівень відсоткових ставок за кредитами та депозитами для фізичних і юридичних осіб, курс національної валюти до іноземних, темпи інфляції. Значний вплив справляє грошово-кредитна політика на головні індикатори економічного розвитку - валовий внутрішній продукт, рівень доходів населення та рівень зайнятості. Тому вибір грошово-кредитної політики держави не втрачає своєї актуальності за всіх часів.

Дослідженням теоретико-методологічних засад формування та оптимізації грошово-кредитної політики присвячені праці вчених-фінансистів: Дж. М. Кейнса, Дж. Тобіна, С. Фішера, М. Фрідмена, А. Гальчинського, Д. Гладких, В. Міщенко, А. Мороза, С. Науменкової, М. Савлука, В. Стельмаха та